

GLOSSARI de SOCORRISME

- ✘ **accident vasculocerebral** – situacions d’aparició sobtada i que donen com a conseqüència una disminució de les funcions del SNC per algun problema dintre dels vasos sanguinis
- ✘ **accidents disbàrics** – accidents produït arran d’una immersió amb aire comprimit (submarinisme)
- ✘ **alvèols pulmonars** – lloc on es fa l’intercanvi de gasos (oxigen i anhídrid carbònic) als pulmons
- ✘ **amnèsia** – pèrdua de memòria
- ✘ **anafilaxi** – augment de la sensibilitat de l’organisme a un antigen (= substància reconeguda com a estranya al nostre cos)
- ✘ **angor** – dolor o molèsties persistents al pit que pot irradiar cap al coll, les espatlles, el braç, l’esquena i la mandíbula; símptoma d’un atac de cor
- ✘ **anisocòria** – estat de les pupil·les: són de mida diferent
- ✘ **antihistamínic** – fàrmac que posseeix una activitat antagonista a la de la histamina i, per tant, protectora contra el xoc anafilàctic
- ✘ **antisèptic** - substància química que inhibeix la proliferació de microorganismes i n’impedeix les infeccions
- ✘ **apèndix xifoide** – petit apèndix de l’os estern, inferior al punt on s’uneixen les costelles inferiors; té forma d’espasa (del grec “xifos”= espasa, “eidos” = forma)
- ✘ **apnea** – absència de respiració
- ✘ **artèria caròtide** - cadascuna de les dues artèries que, per l'un costat i l'altre del coll, irriguen el cap
- ✘ **artèria pulmonar** – artèria que surt del ventricle dret del cor cap als pulmons
- ✘ **artèries** – els vasos sanguinis que surten del cor
- ✘ **asèpsia**- absència de sèpsia, es a dir absència de gèrmens patògens
- ✘ **ateroma** – masses endurides a les parets de les artèries
- ✘ **aterosclerosi** – formació de ateromes a les parets de les artèries, la qual cosa provoca un engruiximent i un enduriment de les parets de les artèries, i un factor de risc per a patir un atac de cor
- ✘ **atrofia** - involució d'un òrgan, teixit, etc, o de la seva funció
- ✘ **bacteris** – éssers unicel·lulars que viuen aïllats i provoquen malalties com el còlera, la tos ferina, el tètan, el tifus, la tuberculosi
- ✘ **bradicàrdia** – freqüència cardíaca inferior a 60 pulsacions per minut; el cor està treballant massa a poc a poc, i per tant aporta poca sang a la resta del cos (excepció: esportistes de fons que han adquirit un cor més gran i més potent, el qual en repòs bateja a un ritme inferior a 60)
- ✘ **bradipnea** – respiració lenta, amb una freqüència inferior a 12 respiracions per minut
- ✘ **cabestrell o xarpa** – triangle de roba que s’interposa entre el cos i un braç ferit
- ✘ **cadena de socors** – accions que van des del moment de l’accident fins a l’assistència sanitària definitiva

- ✘ **capil·lars** – els vasos sanguinis més petits responsables de l'intercanvi de gasos i d'aportar els nutrients a les cèl·lules
- ✘ **carbó activat** – un bon emètic
- ✘ **carbonització** – lesions enfonsades i de superfície seca que formen crostes de color marronès enfosquit i que són conseqüència de cremades de 3r grau; la pell és morta i no es pot regenerar
- ✘ **cartílag** – teixit de sosteniment a les articulacions que evita la fricció entre els ossos
- ✘ **causticació** – cremada per productes químics
- ✘ **càustics** – productes químics abrasius, p.e. lleixiu, sulfumant, àcid clorhídric, sosa, potassa, dissolvents, ciments
- ✘ **cèl·lula** – la unitat més petita dins del organisme
- ✘ **cianosi** – pell blavosa per manca d'irrigació sanguínia
- ✘ **coagulació** – el procés natural per a aturar la pèrdua de sang d'una ferida
- ✘ **coma** – pèrdua de consciència prolongada amb disminució o anul·lació dels reflexos protectors (tos, deglució); la forma més profunda de pèrdua de consciència
- ✘ **comunicació no verbal** - aspectes de la comunicació que no són verbals, p.e. gestos, imatge personal, actitud corporal, to de veu
- ✘ **congelació** – lesions dels teixits de la pell per una exposició continuada al fred
- ✘ **congelació de 1r grau** – pal·lidesa de la pell i rigidesa dels membres
- ✘ **congelació de 2n grau** – aparició de butllofes de color marró o morat i inflamació de la zona afectada
- ✘ **congelació de 3r grau** – lesió de capes més profundes amb aparició d'esquerdes i pèrdua de pell
- ✘ **contraxarpa** – reforç per a immobilitzar del tot un braç sostingut per un cabestrell
- ✘ **contusió** - lesió traumàtica produïda en els teixits vius per xoc violent, o per pressió
- ✘ **contusió de 1r grau** – no hi ha esquinçament de la pell, únicament s'han trencat uns capil·lars i es produeix una equimosi (= un blau)
- ✘ **contusió de 2n grau** – el cop ha sigut més intens i s'han trencat vasos sanguinis més importants; apareix l'hematoma
- ✘ **contusió de 3r grau** – aixafament intens de les parts toves(greix, múscul, nervis, ossos); pell fràgil que es pot trencar fàcilment
- ✘ **convulsions** – contraccions violentes, involuntàries i patològiques dels músculs esquelètics, provocades per estímuls que tenen el seu origen en el SNC
- ✘ **cop de calor** - és el trastorn per calor menys comú però el més greu; el cop de calor és una urgència que requereix una ràpida actuació
- ✘ **cremada** – lesió produïda per una excessiva exposició a una font de calor
- ✘ **cremada de 1r grau** – cremada poc profunda que únicament afecta a l'epidermis; manifestació: eritema

- ✘ **cremada de 2n grau** – cremada que afecta tota l'epidermis i part (cremada de 2n grau superficial) o tot el derma (cremada de 2n grau profunda); manifestacions: flictena o taques blanques marronoses
- ✘ **cremada de 3r grau** – cremada que afecta tot el gruix de la pell; manifestació: carbonitzacions
- ✘ **decúbit pron** – estirat, de panxa avall
- ✘ **decúbit supí** – estirat, de panxa amunt
- ✘ **delirium tremens** – grau màxim d'abstinència alcohòlica
- ✘ **derma** – la capa més gruixuda de la pell, situada immediatament per sota de l'epidermis; és la capa que dona resistència i elasticitat a la pell; conté vasos sanguinis, nervis, i receptors sensorials, glàndules sudoríparaes i glàndules sebàcies
- ✘ **deshidratació** – disminució de la quantitat d'aigua de l'organisme com a resultat d'un desequilibri entre l'aportació i les pèrdues d'aigua o d'aigua i de sals conjuntament
- ✘ **diafragma** – múscul que tanca la cavitat toràcica i la separa de l'abdomen; màxim responsable dels moviments respiratoris
- ✘ **diagnosi** - coneixença de l'estat psicofísic d'un pacient que el metge adquireix a través de l'observació de molt diversos signes en el malalt
- ✘ **diàstole** – fase de relaxació cardíaca en la qual els ventricles s'omplen de sang
- ✘ **dispnea** – dificultat per a respirar
- ✘ **eclàmpsia** – complicació al final de l'embaràs, el part o el post part, caracteritzada per accessos convulsions i que pot arribar a un estat de coma estranya pel nostre òrgan
- ✘ **edema** – acumulació excessiva de líquid serós, provinent de la sang, en l'espai intersticial degut a una inflamació
- ✘ **èmbol** – cos d'origen generalment orgànic que pot ésser arrossegat pel corrent sanguini a través d'artèries i venes; generalment un coàgul sanguini
- ✘ **embòlia** – oclusió d'un vas sanguini com a conseqüència d'un èmbol (= un coàgul sanguini)
- ✘ **emètic** – producte que produeix el vòmit
- ✘ **empatia** – capacitat d'identificar-se amb una altra persona i comprendre les seves emocions
- ✘ **encèfal** – situat dins la cavitat cranial, i constituït pel cervell, el cerebel i el bulb raquidi
- ✘ **ennuegament** – es produeix quan un objecte petit obstrueix la via respiratòria i impedeix la respiració
- ✘ **epidermis** – la capa més externa de la pell
- ✘ **epiglòtis** - és una espècie de vàlvula que cobreix l'entrada de la laringe i que es mou cap a dalt i cap a baix, impeding que els aliments entrin en la tràquea
- ✘ **epilèpsia**- malaltia del SNC que es manifesta amb crisi de convulsions generalitzades o localitzades, amb pèrdua de consciència o no
- ✘ **epistaxi** – hemorràgia exterioritzada que surt pel nas
- ✘ **equimosi** – morat o blau

- ✘ **eritema** - lesió cutània que consisteix en l'enrogiment, fugisser o permanent, d'una zona de la pell, causat per un augment del flux de sang en els vasos capil·lars; símptoma de les cremades de 1r grau (cremades solars, flamarades molt breus)
- ✘ **esòfag** - conducte musculomembranós que s'estén de la faringe a l'estómac
- ✘ **esquinç** – separació momentània de les superfícies articulars, que produeix un estirament dels lligaments després d'un moviment forçat
- ✘ **estoma** – orifici a la part inferior del coll, que presenten les persones que han sofert una intervenció quirúrgica de la laringe o la tràquea
- ✘ **exploració primària** – procés que determina l'estat dels signes vitals d'una víctima
- ✘ **exploració secundària** – procés que emprenem després d'haver efectuat l'exploració primària i que consisteix en determinar la resta de lesions o símptomes que presenta una víctima
- ✘ **faringe** - regió del tub digestiu dels cordats que comunica la boca amb l'esòfag
- ✘ **ferida** – pèrdua de la continuïtat de la pell com a conseqüència d'un traumatisme
- ✘ **ferides contuses** – són les produïdes per un impacte que provoca que les vores de la ferida estiguin aixafades
- ✘ **ferides incises** – són les produïdes per un objecte tallant
- ✘ **ferides punxants** – són les produïdes per un objecte punxant
- ✘ **flictena** – és una butllofa, es a dir una separació de l'epidermis i el derma omplint-se l'espai resultant amb líquid plasmàtic; es dona en cremades superficials de 2n grau
- ✘ **fractura** – pèrdua de continuïtat de un os
- ✘ **freqüència respiratòria normal** – entre 12 i 20 respiracions per minut
- ✘ **fronda** – tira rectangular de roba que serveix per a immobilitzar alguna extremitat
- ✘ **gèrmens** – elements vius microscòpics que ens envolten
- ✘ **hematèmesi** – hemorràgia exterioritzada per la boca, procedent del estómac
- ✘ **hematies** – cèl·lules sanguínies responsables del transport de l'oxigen
- ✘ **hematoma** - embassament de sang a l'interior dels teixits o en una cavitat orgànica
- ✘ **hemoptisi** – hemorràgia exterioritzada per la boca, procedent del pulmó
- ✘ **hemorràgia** – sortida de sang fóra dels vasos que la contenen; distingim entre hemorràgies externes (la sang surt a l'exterior a través d'una ferida), internes (no hi ha vessament extern però la sang està vessant a l'interior del cos) i exterioritzades (es produeixen a l'interior però surten a l'exterior a través d'un orifici natural (orella, nas, boca, anus, genitals)
- ✘ **hemotòrax** – existència de sang dintre de la cavitat pleural, generalment acompanyat de pneumotòrax
- ✘ **Hepatitis B** – infecció provocada per un virus que origina una inflamació del fetge i pot deixar lesions permanents; el virus es transmet per contacte sexual, compartiment d'agulles, transfusió sanguínia

- ✘ **hidrocució** – causa molt freqüent d’ofegament; popularment conegut com a tall de digestió; trastorn caracteritzat per una pèrdua de la consciència deguda a una disminució sobtada de la irrigació sanguínia cerebral com a conseqüència de la immersió en aigua freda i/o la digestió d’àpats abundants
- ✘ **hipoderma** – capa més profunda de la pell
- ✘ **hipotèrmia** – disminució de la temperatura corporal per sota de la normalitat (inferior a 35°C)
- ✘ **histamina** – mediador químic que causa la simptomatologia de la reacció al·lèrgica; la histamina es troba emmagatzemada en unes cèl·lules anomenades mastòcits
- ✘ **histamina** – mediador químic que causa la simptomatologia de la reacció al·lèrgica
- ✘ **infart** – lesió permanent al miocardi per necrosi (= mort) de les cèl·lules isquèmiques degut a una obstrucció coronària completa
- ✘ **infecció** – penetració de microorganismes patògens (= que causen malaltia) a l’interior del cos humà a través d’una porta d’entrada (ferida, boca, nas), que lesionen l’organisme mitjanament toxines
- ✘ **insolació** – és un trastorn per calor que apareix després d’una exposició molt prolongada al sol o per un exercici o treball físic extenuant
- ✘ **intoxicació** – el resultat de l’acció d’un tòxic (= qualsevol substància nociva) en l’organisme humà
- ✘ **isocòria** – estat de les pupil·les: són de mida igual
- ✘ **isquèmia** - detenció o suspensió de la circulació arterial en una zona determinada
- ✘ **laringe** – òrgan tubular, buit, simètric i regular, que comunica la faringe amb la tràquea; al contenir les cordes vocals és l’òrgan responsable de la fonació (= emissió de la veu)
- ✘ **leucocits** - cèl·lules sanguínies responsables de la defensa de l’organisme contra les infeccions
- ✘ **lipotímia** – pèrdua o disminució de consciència breu, lleugera i de curta durada, deguda a una disminució sobtada del flux sanguini cerebral; la forma més lleugera de pèrdua de consciència
- ✘ **lligament** – teixit elàstic que uneix dos o més ossos
- ✘ **luxació** – separació mantinguda de les superfícies articulars, que produeix que l’articulació quedi desmuntada i deforme
- ✘ **maniobra de Heimlich** – en casos d’obstrucció de les vies respiratòries per un cos estrany, la qual cosa fa que la víctima no pugui ni respirar, parlar ni estossegar; la maniobra consisteix a aplicar compressions a nivell abdominal superior amb la finalitat d’obligar a desplaçar el diafragma cap amunt i fer sortir el cos estrany amb la pressió de l’aire contingut als pulmons
- ✘ **maniobra front-mentó** – en casos d’obstrucció de les vies respiratòries amb la finalitat de desenganxar la llengua de la seva base i permetre el pas de l’aire; aquesta maniobra també facilita l’exploració de la boca de la víctima per a extreure cossos estranys (pròtesis dentàries, xiclets, etc.)

- ✘ **medul·la espinal** – conjunt de nervis que surten de l'encèfal pel conducte vertebral fins a la vora inferior de la primera vèrtebra lumbar; part inferior del SNC
- ✘ **midriasi** – estat de les pupil·les: estan dilatades
- ✘ **miòsi** – estat de les pupil·les: estan contractes
- ✘ **mort biològica o real** - es produeix quan les cèl·lules del cervell són mortes (generalment uns 4 - 6 minuts després de l'aturada cardiorespiratòria); la mort biològica només la poden dictaminar un metge o un jutge
- ✘ **mort clínica o aparent** – també anomenada mort aparent: des del moment en que es produeix la parada cardiorespiratòria fins a la mort biològica o real; és el temps del que disposa el socorrista per a aplicar el suport vital bàsic i evitar la mort real de la víctima
- ✘ **necrosi** – mort irreversible de teixits
- ✘ **obstrucció** – tamponament d'un conducte orgànic, causat per les substàncies acumulades en el seu interior
- ✘ **otorràgia** – hemorràgia exterioritzada que surt per l'orella
- ✘ **paraplegia** – paràlisi de les extremitats inferiors
- ✘ **PAS** – seqüència d'actuació davant de qualsevol situació d'emergència; són les sigles de: protegir, avisar, socórrer
- ✘ **perifèria** – contorn o superfície exterior d'un cos
- ✘ **plaquetes** - cèl·lules sanguínies responsables del procés de coagulació
- ✘ **pleura** – membrana de dues làmines que entapissa els pulmons
- ✘ **PLS = posició lateral de seguretat** – posició d'espera i transport adequada per a persones inconscients no traumàtiques; en aquesta posició podem controlar el vòmit i evitem la caiguda de la llengua cap endarrere
- ✘ **pneumotòrax** – existència d'aire dintre de la cavitat pleural; pot ser obert (amb ferida penetrant al pulmó) o tancat (sense ferida i amb molta acumulació d'aire a la cavitat pleural)
- ✘ **posició de Trendelenburg = posició antixoc** – posició d'espera, amb el cap més baix que els peus (cames aixecades)
- ✘ **povidona iodada** – generalment coneguda com a iode, o comercialment com a Betadine
- ✘ **priapisme** – erecció en els homes
- ✘ **protocol** – l'ordre dels passos a seguir pel socorrista en una determinada situació que requereix la seva intervenció
- ✘ **rampa** – el trastorn per calor més lleu de tots
- ✘ **scalp** – ferida a la pell del crani; degut a l'abundància de vasos sanguinis en aquesta zona, les ferides en scalp són molt sagnants i requereixen una detenció ràpida de l'hemorràgia
- ✘ **SCC = superfície corporal cremada** – per determinar l'extensió de les cremades, la SCC és el percentatge de pell cremada respecte a la SCT (en la regla dels nous de Wallace)
- ✘ **SCC = superfície corporal cremada** – percentatge de la SCT cremada
- ✘ **SCT = superfície corporal total** –

- ✘ **SCT = superfície total cremada** – percentatge de la SCT cremada
- ✘ **sèpsia**- quan els gèrmens i les toxines que aquests segreguen arriben al torrent sanguini i s'escampen per tot l'organisme
- ✘ **SIDA = síndrome d'immunodeficiència adquirida** – infecció provocada pel VIH i que provoca la pèrdua de la capacitat del sistema immunitari; el virus es transmet per contacte sexual, compartiment d'agulles, transfusió sanguínia, via placentària
- ✘ **signes vitals** – els paràmetres que permeten identificar aquelles situacions que suposin una amenaça immediata per a la vida; a aquests signes són: 1. consciència; 2. respiració; 3. pols.
- ✘ **síntoma** - fenomen perceptible provocat en l'organisme per una malaltia
- ✘ **sístole** – contracció de les cavitats del cor que té lloc d'una manera isòcrona en les aurícules i en els ventricles
- ✘ **SNC = sistema nerviós central** – està format per l'encèfal i la medul·la espinal
- ✘ **SNP = sistema nerviós perifèric** – està format pel conjunt de nervis que porten l'estímul nerviós de la medul·la espinal fins a les cèl·lules i els teixits i a l'inrevés
- ✘ **sobredosi** – quan l'organisme no pot assimilar la droga ingerida i les seves funcions vitals queden greument afectades
- ✘ **SVB = suport vital bàsic** – maniobres on es combinen les tècniques de reanimació respiratòria i el massatge cardíac, amb l'objectiu de garantir l'aportació d'oxigen als òrgans vitals (cervell, cor, pulmons i ronyons) fins que arribi l'assistència mèdica o fins que la víctima es recuperi
- ✘ **tabaquisme** - intoxicació aguda o crònica produïda pel tabac
- ✘ **taquicàrdia** – freqüència cardíaca superior a 100 pulsacions per minut; el cor està treballant massa de pressa, i de prolongar-se aquesta situació, el cor pot fer fallida
- ✘ **taquipnea** – respiració ràpida i superficial, amb una freqüència superior a 20 respiracions per minut
- ✘ **tendó** - feix de fibres, blanc i brillant, que uneix els músculs als ossos
- ✘ **tètan** – infecció provocada per un microbi anaerobi, que viu en ambients pobres en oxigen, i que allibera una toxina que afecta el sistema nerviós
- ✘ **tetraplegia** – paràlisi de les extremitats inferiors i superiors
- ✘ **tolerància creuada** – l'ús previ d'una droga pot potenciar els efectes sobre l'organisme d'un altre tipus de substància
- ✘ **toràcic** – referent al tòrax, es a dir el tronc del cos
- ✘ **torniquet** – maniobra de compressió arterial que produeix una detenció de tota la circulació sanguínia a l'extremitat i que comporta la necrosi (= mort de teixits) i la formació de trombes
- ✘ **traquinids** – família de peixos que viuen mig enterrats a la sorra propera a la costa i que es defensen amb unes espines situades al dors o a les aletes; p.e. peixos aranya, rates
- ✘ **traumatisme** - terme general emprat per a designar totes les lesions internes o externes provocades per una violència exterior

- ✘ **trombosi** – coàgul de sang adherit a la paret dels vasos sanguinis que disminueix el calibre del vas fins a l'oclusió
- ✘ **urticària** – erupció d'aparició ràpida i progressiva, amb taques i acompanyada de picor intens
- ✘ **venes** – els vasos sanguinis que van cap al cor
- ✘ **via parenteral** – entrada a través de la sang
- ✘ **VIH = virus d'immunodeficiència humana** – virus que quan es desenvolupa crea la SIDA
- ✘ **virus** – éssers vius extremament petits que únicament són observables a través del microscopi electrònic; necessiten introduir-se en l'organisme per a reproduir-se; provoquen malalties com la grip, la verola, la poliomielitis, la ràbia, la sida, l'hepatitis
- ✘ **xarop d'ipecacuana** – el millor emètic (= producte que produeix el vòmit); es pren per via oral
- ✘ **xoc** – conjunt de signes i símptomes conseqüents a la falta o disminució de l'aportació sanguínia als teixits; símptomes: alteracions de la consciència, estat ansiós, taquicàrdia, taquipnea, pal·lidesa, suor freda i enganxosa
- ✘ **xoc hipovolèmic** – xoc originat per la pèrdua de volum sanguini, es a dir per una pèrdua de líquids (causes: hemorràgies, cremades, vòmits, diarrees)
- ✘ **xoc normovolèmic** – xoc en el qual no hi ha alteració del volum de la sang, però que es pot haver produït una detenció de la circulació sanguínia o una pèrdua de la pressió sanguínia (causes: infeccions, al·lèrgies, dolor, intoxicacions, impacte emocional); distingim entre: **xoc sèptic** (= xoc normovolèmic produït per infecció), **xoc tòxic** (= xoc normovolèmic produït per intoxicacions), **xoc neurogènic** (= xoc normovolèmic per dolor), **xoc anafilàctic** (= xoc normovolèmic produït per al·lèrgies)